

TILLSAMMANS MOT FRAMTIDENS SAMHÄLLE

NONSTOP

#2
2019

”Grattis alla fjärrvärmekunder! Nu värmer ni era hus på ett av de mest hållbara sätten.”

Magnus Eriksson, värmechef Mälarenergi

25%
Rabatt

på A Broadway Christmas med Sinfoniettan!
Fler erbjudanden på s 18

En vardag fylld
av musik

Camilla Langelaar om vägen till drömjobbet i Västerås Sinfonietta

Nu kan företag köpa solel från lokala lantbruk

Stort fettmonster satte stopp i avloppet

Fortsätt sopsortera.

Vi gör el och värme
av ditt restavfall.

#bättrebruk

Läs mer om vårt hållbarhetsarbete på malarenergi.se/battrebruk

Innehåll

Häng på
och pyssla med
Mälle! s 34

Nummer 2. 2019

”Nu är det
förnybart och
återvunnet
som gäller...”

Magnus Eriksson
värmechef på Mälarenergi

6 Möblera med ljus

Blanda diffust och riktat ljus
för bästa resultat.

10 Camillas drömjobb

Det är ett slitsamt och krävande
jobb att vara violinist i
Västerås Sinfonietta.

15 Larm via stadsnätet

Många nya möjligheter i
stadsnätet med smarta-hem-
lösningar som bostadslarm.

16 Lokal solel

Nu kan du köpa närprodu-
cerad solel från ditt lokala
lantbruk.

18 Kunderbudanden

Schyssta erbjudanden till dig.

20 Hållbar fjärrvärme

Förnyelsen av kraftvärmever-
ket har sänkt utsläppen av
fossi koldioxid med cirka 80 %.

24 Ladd med sladd

Ladda säkert hemma med en
laddbox.

26 Höstkryss

En klurig stund med vinst-
chans.

29 Fettmonstret

Fett i avlopp orsakade störning.

Tillsammans mot framtidens samhälle

Även om du kanske inte alltid
tänker på det är våra infra-
servicetjänster (el, värme,
vatten och bredband) en
livsviktig del av din vardag.
Med din hjälp utvecklar vi
det samhälle vi alla delar.

I vår kundtidning Nonstop
vill vi inspirera, informera och
sprida kunskap. Nonstop är
klassad som samhällsinfor-
mation och skickas därför ut
som gruppårsändelse till alla
hushåll i vår region.

Du kan även läsa Nonstop
på malarenergi.se.

Hösten och kylan är äntligen här!

Jag tycker att hösten är en härlig tid! Det är nu när kylan och mörkret kommer som vi på Mälarenergi verkligen får visa att vi gör skillnad – för dig som kund och för samhället vi alla delar. För visst är det lite extra skönt att ha det varmt, ljus och uppkopplat hemma just nu?

NÄR JAG TRÄFFAR er kunder är vi tillsammans helt överens om vilken riktning vi ska ha framåt. Det är en hållbar riktning där ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet behöver samspela. Det är därför vi nu med stor stolthet går in i slutfasen av förnyelsen av Kraftvärmeverket. Nu gör vi el och värme med biobränsle, restavfall och återvunnet trä. Tänk på att restavfallet kommer från dina sopor, så det är viktigt att du sorterar rätt. I vår anläggning vill vi inte elda sådant som kan återanvändas eller återvinnas på annat sätt. Det är inte ofta jag säger att vi vill vara sist, men här vill vi vara sist på bollen, i slutet av kedjan. Vi gör schysst el och värme av dina gamla prylar. Smart och klokt, på riktigt.

I **DET HÄR** numret av Nonstop kan du inte bara läsa om vår hållbara fjärrvärme, utan även om flera andra av våra hållbara

produkter som laddboxar till din elbil och solceller till ditt tak. Och som företagare har du nu även möjlighet att köpa närproducerad solex från andra som har solceller, till exempel från ditt lokala lantbruk.

VID ÅRSSKIFTET FLYTTAR vi ihop med Fibra, Mimer och Vafab-Miljö för att underlätta samarbetet med våra andra samhällsnyttiga kollegor. Vi kallar huset för Navet, och det är precis vad vi hoppas att det ska bli, för oss och för dig vid de tillfällen när du behöver träffa oss.

SOM JAG SA inledningsvis är vi alla överens om att framtiden behöver vara hållbar, men vi på Mälarenergi vill även att den ska vara enkel för dig som kund. Inte enkel som att du kan leva som förut och inte förändra vad du gör. Utan enkel som att det ska vara lätt för dig att få hjälp av oss att leva mer hållbart.

Njut av en varm, ljus och uppkopplad höst!

Niklas Gunnar
Koncernchef/vd Mälarenergi

Ansvarig utgivare: Ove Fredriksson **Redaktion:** Jennifer Hanning Ericsson, Ann-Sofie Pfeiffer, Lisa Dyrberg **Grafisk form:** Susanne Streltzer, Linda Buss **Repro och omslagsbild:** Lasse Fredriksson **Tryckeri:** Stibo Complete Tidsningen trycks av ett miljöcertifierat tryckeri på miljömärkt papper från hållbara skogsbruk. **Kundcenter:** post@malarenergi.se, 021-39 50 50, Sjöhagsvägen 3, Västerås, Felanmälan: 021-18 19 00, Postadress: Box 14, 721 03 Västerås, www.malarenergi.se **Nästa nummer kommer i april 2020.**

Vi finns också på blogg.malarenergi.se

Obs! Kom ihåg att återvinna tidsningen när du har läst klart.

86 mil

fjärrvärmeledningar har Mälarenergi nergrävda i marken.

Hejdå kol

Vi på Mälarenergi har slutat elda kol, tidigare än planerat. Detta är ännu ett steg på vår resa mot fossilfri energiproduktion. Läs mer på sidorna 20–23.

Vi flyttar till Navet

I början av 2020 ska delar av Mälarenergi flytta till nya lokaler, på Gasverksagatan 7 i Västerås. Här kan du bland annat träffa vårt kundcenter. I byggnaden hittar du även Fibra, Mimer och VafabMiljö. Alla öppettider och kontaktuppgifter finns samlade på navetvasteras.se.

Musikhjälpen till Västerås

VISST ÄR DET jätteroligt att Musikhjälpen äntligen kommer till Västerås! Den 9-15 december flyttar programledarna in i en glasbur mitt på Stora torget.

ÅRETS UPPLAGA AV Musikhjälpen är den tolfte sedan starten 2008, och för varje

år har publikens engagemang bara ökat. Musikhjälpen uppmanar alla föreningar, skolor, företag och privatpersoner att engagera sig och hoppas att så många som möjligt ska komma ner till Stora torget för att bidra till en härlig stämning utanför buren. Artister och happenings utlovas.

Nu tar vi krafttag mot mobbing och kränkningar!

MÄLARENERGI ÄR ETT av flera företag som stöttar VIK – Västerås ishockeyklubb.

SATSNINGEN SOM KALLAS Ett gulsvart hjärta börjar inifrån. Tillsammans ska vi hjälpa åt att öka den sociala hållbarheten inom hockeyn där mobbing, kränkning, machokultur, och diskriminering är ett stort problem.

VIK har också inlett ett nära samarbete med stiftelsen Friends som ska göra en kartläggning av klubben och utbilda föräldrar, ledare och ungdomar.

INOM ETT GULSVART hjärta kommer klubben också att jobba för att fler ungdomar med olika bakgrund och kön ska få upp ögonen för hockey och få möjlighet att prova.

Ska du flytta? Anmäl i god tid!

KOM IHÅG ATT anmäla din flytt till oss minst 1 månad innan det är dags. Flyttanmälan gör du enkelt på malarenergi.se.

ALLMÄNBELYSNING skapar överblick i ett rum. Perfekt när du ska städa eller göra något annat som kräver ljus i hela rummet. Det kan till exempel vara en hängande taklampa, plafond eller takspotlights.

FUNKTIONSBELYSNING är en typ av belysning som ger ett koncentrerat och riktat ljus över en avgränsad yta, t.ex. en taklampa med lampskärmar som riktar ljuset över matbordet när du ska äta eller pyssla.

STÄMNINGSBELYSNING visar både din stil och minimerar kontrasterna mellan ljus och skugga. Ett bra sätt att mjuka upp och skapa stämning är att placera mindre lampor på olika ställen i rummet.

Möblera med ljus

Med rätt ljus kan du göra vad du vill, när du vill och var du vill. För att uppnå det räcker det inte med bara en lampa i taket, man behöver fler lampor än man tror.

Foto: Lasse Fredriksson

Ida Helin arbetar som heminredare på IKEA Västerås och här kommer lite tips och råd från henne om hur du kan möblera med ljus.

Ida rekommenderar mellan sju och tio ljuskällor i ett rum, men det beror såklart på rummets storlek.

FÖR ATT RUM ska bli funktionella och trivsamma behövs en blandning av diffust och riktat ljus. Bara riktat ljus gör

kontrasten mellan ljus och skugga alldeles för stark, och bara diffust ljus ger inte tillräckligt med ljus för att till exempel kunna läsa en tidning.

– Kom ihåg att levande ljus och ljusslingor också är stämningsbelysning, inte bara under advent och jul, säger Ida.

DET FINNS ÄVEN smart belysning som ger dig möjlighet att släcka, dimma och justera färgtemperatur var du än befinner dig i hemmet – utan någon ny eldragnings.

– Om du känner att du vill ha mer inredningshjälp kan du boka egentid med en heminredare hos oss, då träffas vi under 90 minuter vilket är lagom för att planera ett rum eller sätta en ljusplan, avslutar Ida.

”Kom ihåg att levande ljus och ljusslingor också är stämningsbelysning – inte bara under advent och jul.”

Christian Schweitz
Energirådgivare
Mälarenergi

Energirådgivaren förklarar

LUMEN OCH WATT

Lumen är enheten för ljusflöde, watt är enheten för elektrisk effekt. Watt talar alltså om hur mycket el som ljuskällan behöver, medan lumen talar om hur mycket ljus den ger.

LED VS GAMMAL GLÖDLAMPA

För att en gammal glödlampa ska ge 600 lumen krävs ungefär 48 watt el. En LED-lampa behöver bara ungefär 7 watt för att ge samma ljusflöde – du sparar 85 procent av elen med LED. LED-lampor är alltså mycket effektivare på att göra om el till ljus. I de gamla glödlamporna gick mer el åt som spillvärme.

LED – EN HÅLLBAR LAMPA

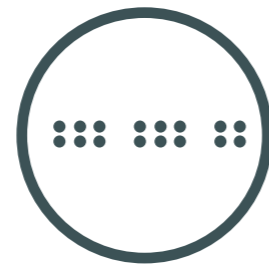
LED-lamporna är också överlägsna i antal timmar som de lyser innan de går sönder. Livslängden är ofta 20 gånger längre än för en gammal glödlampa. LED-lamporna kan vara lite dyrare att köpa, men det tjänar du in eftersom du på sikt behöver köpa färre ljuskällor – som dessutom använder mindre el. Förutom LED finns andra bra lågen-ergilampor, men de har inte samma låga elförbrukning eller långa livslängd.

GLÖDLAMPANS UTFASNING

Det var just den gamla glödlampans nackdelar som gjorde att EU bestämde att de skulle fasas ut, med början år 2009. I Ekodesign- och Energimärkningsdirektivet ställde man krav på att ljuskällor måste vara energieffektiva, och dessutom märkas med ett betyg för att underlätta för konsumenten. Idag går betygsskalan från A++ till E, där A++ är bäst. Men Energimyndigheten flaggar nu för att skalan ska göras om år 2021 och istället gå från A till G. Idag får inte glödlampor säljas på marknaden, men om du har gamla glödlampor hemma får du självklart fortsätta använda dem tills de går sönder.

22 000

Sedan augusti förra året har vi på Mälarenergi bytt ut cirka 22 000 elmätare enligt krav av Energimarknadsinspektionen och regeringen. De nya mätarna uppfyller kraven för framtidens elnät.

2 miljoner ton restavfall = 7½ Globen

Sedan 2014 har Mälarenergi energiåtervunnit 2 miljoner ton restavfall, avfall som annars skulle lagts på hög.

Bild: FTI

Din sortering gör skillnad!

En liten kapsyl

Om alla skulle lämna in sina kapsyler till återvinning, skulle stålet räcka till karosspåten för 2 200 personbilar varje år.

En enda tidning

En enda återvunnen dagstidning sparar tillräckligt med energi för att kunna koka 38 koppar kaffe.

En extra plastförpackning
Om alla svenska hushåll skulle återvinna ytterligare en plastförpackning i månaden skulle koldioxidutsläppen kunna minska med 3 600 ton och det motsvarar utsläppen från cirka 1 200 bensindrivna bilar varje år.

Restavfallet blir energi

Det restavfall som inte kan materialåtervinnas på något annat sätt, kommer till Mälarenergi och omvandlas till el och värme som kan användas av hushåll och företag i vår region. Det sämsta alternativet för miljön är om detta restavfall istället skulle hamna på deponi (soptipp).

Och kom ihåg, de bästa soporna är de som aldrig uppstår. Så tänk igenom köpen och fortsätt sortera.

Källa:
Förpacknings- och tidningsinsamlingen

Fortsätt sortera – du gör skillnad!

DU GÖR SKILLNAD när du sorterar ditt avfall. Även om du tycker att din insats är liten, så har den stor betydelse. Det avfall du sorterar kommer till nytta.

Farligt avfall görs ofarligt, matavfall blir till biogas och biogödsel, och när återvunna material blir till nya produkter går det åt mindre energi än om vi använder nya råvaror, och vi spar samtidigt på naturens resurser.

VAFABMILJÖ ANSVARAR FÖR avfallshandling och återvinning här i Västmanland.

Det finns 18 återbruk i regionen och det är där du som privatperson kan lämna grovavfall (metallskrot, trädgårdsavfall,

plast, well mm) och farligt avfall. Det är även VafabMiljö som samlar in ditt matavfall på din gård. Om du är osäker på hur du ska sortera, kolla in sorteringslistan på vafabmiljo.se.

NÄR DET GÄLLER förpackningar har vi ett förpackningsansvar i Sverige, det innebär att alla som tillverkar, importerar, fyller eller säljer förpackningar eller förpackade varor är ansvariga att se till att förpackningarna samlas in och återvinns. Detsamma gäller tidningar. Även Förpacknings- och tidningsinsamlingen har en sorteringsguide där du kan få hjälp med hur du ska sortera dina förpackningar rätt: ftiab.se.

Mina sidor har bytt namn till Mitt Mälarenergi.
Bild: TT nyhetsbyrå

Alla dina ärenden digitalt!

På Mitt Mälarenergi får du en bra överblick över alla dina tjänster. För ökad säkerhet loggar du nu in med ditt Mobila BankID.

• **HUR LIGGER JAG TILL?** Få en snabb överblick och prognos över den aktuella förbrukningen.

• **VÄXLA MELLAN FASTIGHETER.** Om du till exempel har el från Mälarenergi både hemma och i sommarstugan så kan du enkelt se information om båda fastigheterna.

• **DELA MED DIG.** Ni kan vara flera som delar på samma konto. Du som står på avtalet kan ge dina anhöriga tillgång genom att lägga till dem under Hantera användare. Sedan loggar de in med sina egna Mobila BankID.

• **MENYN.** I menyn kan du klicka dig vidare för att få mer detaljerad information. Har du till exempel timvärden på elförbrukningen kan du hitta det här.

• **FAKTUROR.** Se dina fakturor, kontrollera att de blivit betalda och byt till e-faktura och autogiro.

• **SKÖTER DU NÅGON ANNANS FAKTUROR?** Om du sköter någon annans fakturor så ska den personen ge dig tillgång till kontot. Sedan kan du logga in med ditt Mobila BankID. Kontakta kundcenter om du behöver hjälp på telefon 021-39 50 50 eller post@mälarenergi.se.

• **LÄMNA MÄTARSTÄLLNING** eller boka servicebesök. Har du Serviceavtal på din fjärrvärmväxlare? Då finns en länk under Fjärrvärme för att boka tid för servicebesök. Om du har självavläsning av vattnet ser du en länk för att skicka in mätarställningen.

Vinn biobiljetter!

Hjälp oss skippa papper!

Du som inte redan gjort det, logga in på Mitt Mälarenergi och lämna dina digitala kontaktuppgifter.

De 100 första som lämnar sina digitala kontaktuppgifter får två biobiljetter! Passa på att byta till digital faktura när du ändå är där. Det är enkelt, säkert och mer miljövänligt.

Vägen till drömjobbet

Sedan 28 år tillbaka jobbar Camilla Langelaar som violinist i Västerås Sinfonietta. Ett drömjobb som hon har arbetat, och arbetar, hårt för.

Text: Helena Tell Foto: Lasse Fredriksson

Sedan 1883 har Västerås Sinfonietta med 33 musiker bjudit på toner och traditioner. Västerås Konserthus är orkesterns hemarena där de flesta konserterna äger rum.

28 år har Camilla Langelaar varit violinist i förstaflöjtstämman i Västerås Sinfonietta.
 – Jag har jobbat stenhårt och kan nu se att livet har löpt på precis så som jag har tänkt mig, säger Camilla. Västeråsare sedan födseln, som gått i Bror Samuelssons musikklasser och som är ett välkänt ansikte i kulturkretsar.

FÖR TIO ÅR sedan startade hon Trio Galanta, där hon spelar ihop med pianisten Anita Olandersson och cellisten – och systemen – Maud Hessérus (som för övrigt även hon spelar i Västerås Sinfonietta).
 – Det stod klart för mig tidigt under min utbildning att det var orkesteryrket som jag ville syssla med. Det är tufft att få en fast anställning, men jag lyckades. Jobbet kom lägligt, min dotter Martina låg i magen när jag fick anställningen i Sinfoniettan. Jag hade då frilansat i fem år, vilket innebar mycket resande och många hotellnätter, berättar Camilla.

HON KOMMER FRÅN en musikalisk familj, men hennes föräldrar spelade inte några instrument.
 – Mormor var en utmärkt pianist och spelade på hög nivå, men hon lät inte min mamma skolas i något instrument,

vilket hon tyckte var synd. Därför lät hon mig och mina tre systrar spela piano.
Hur kommer det sig att det blev fiol?
 – Det var min storasyster Maud som bestämde det! Det är sant, skrattar Camilla.
 – Hon hade hört någon spela så ljuvligt på cello och blev helt tagen. När hon började i musikskolan bestämde hon att lillasyster skulle börja hon också, men med fiol. Jag var åtta år och hade talang så jag blev snabbt bättre.

”Det fantastiska med kultur, oavsett om det handlar om Sinfoniettan eller om bibliotek, är att det binder oss samman.”

Camilla Langelaar
Ålder: 55 år.
Bor: Framnäs, Västerås.
Familj: Maken Thomas och de tre utflugna barnen Martina, Joakim och Johannes. Två barnbarn.
Arbete: Violinist i Västerås Sinfonietta och fiollärare på Västerås Kulturskola.
Antal år i Sinfoniettan: 28 år.
Musikupplevelse: ”Det kan jag inte svara på, det är för svårt att välja. Jag har förmånen att få träffa så många duktiga solister – både världsartister och otroliga talanger. Fantastiska musiker som ger jobbet en extra guldkant.”
Last i livet: ”Popcorn! Det är det bästa jag vet.”
Min fiol: ”Det är en kinesisk fiol med en fantastisk klang, som en gammal fin italienare. Jag har bytt fiol många gånger, men den här har jag haft i tio år.”

Hur svårt instrument är det?
 – Otroligt svårt, ett av de svåraste. För att bli riktigt duktig, så att du kan yrkesarbeta som violinist, måste du börja tidigt, i unga år. Det är så mycket motorik som ska sitta så om du börjar för sent i livet blir det för svårt att hinna lära in. Det är därför det är så viktigt att fånga upp barnen tidigt.

CAMILLA HAR ÄVEN en deltidstjänst som fiollärare på Västerås Kulturskola. Här möter hon många duktiga barn och ungdomar.
 – Men steget därifrån till att bli professionell violinist är gigantiskt. Det är ett ytterst litet fåtal som har den talang och inställning som krävs för att bli en yrkesarbetande musiker.
 Att det krävs både talang och ett särskilt psyke framgår tydligt när Camilla berättar om de provspelningar som görs när nya orkestermedlemmar ska rekryteras.
 – Konkurrenten är brutal. Vi kan ha 50 sökande till en tjänst och alla är fantastiskt duktiga. Det är svårt att få ett fast jobb i det här yrket, och det smärta mig.

HON ÄR INTE RÄDD att sticka ut hakan till kulturarbetarnas försvar. 2015 stormade det rejält kring Sinfoniettan, orkestern var nedläggningshotad och musikerna tvingades ner i tjänstgöringsgrad.
 – Det var en hemsk tid. Västeråspubliken och kulturarbetare i hela riket stod bakom oss och till slut kunde orkestern räddas genom att vi bland annat gick ner till 50-procentiga tjänster. Nu är vi uppe på 60 procent och i verksamhetsplanen för kultur vill de styrande politikerna i regionen höja tjänstgöringsgraden till

75 procent. Det har inte blivit av än, men mandatperioden är inte över och vi förväntar oss att det genomförs nästa budgetår, säger Camilla som sedan tre år tillbaka är ordförande för facket.
” Vi står högt i kurs och har grammisnominerats tre gånger och vunnit en gång.”

Varför är det så viktigt med en fast ensemble, en husorkester, i konsert-huset?
 – Det fantastiska med kultur, oavsett om det handlar om Sinfoniettan eller om bibliotek, är att det binder oss samman. Musik är själavård och kultur ger gemenskap och är något som vi samlas kring. Sinfoniettan är dessutom ett fantastiskt

fint varumärke som hjälper till att marknadsföra Västerås. Vi står högt i kurs och har till exempel grammisnominerats tre gånger och vunnit en gång, säger Camilla.
Hur ser framtiden ut?
 – Jag har tio år kvar i yrket och jag är helnöjd med livet just nu. Orkesteryrket är mitt dröjobb. Det är arbetsamt och krävande och jobbigt många gånger – men kärleken till musiken, att få skapa och spela för publik är så stark att det väger över. Jag ser verkligen fram emot en höst i konserthuset med Sinfoniettan där vi bland annat framför Bowie i Berlin, Schaffer – My Music Story och julkonserterna A Broadway Christmas.

Sprakande julkonsert

LÄS MER om erbjudandet på sidan 18.

25% Rabatt

Växtverk!

OM DU HAR VARIT i Kopparlunden under de senaste månaderna har du kanske sett att det har växt fram konstverk i området? Västeråskonstnären Tony Lorenzi har målat blommor på bland annat två av Mälarenergis nätstationer. Bakgrunden till uppdraget var att Mälarenergi

och fastighetsägaren Castellum har haft problem med klotter på vissa ytor.

MOTIVEN ÄR VÄXTER från områdets flora som ska symbolisera att Kopparlunden är ett spirande område i förvandling, där även naturen är en viktig del.

– När jag stod och målade var det många förbipasserande som stannade. De tyckte det var ett jättefint inslag i området och sa att det "borde målas mer sånt där", berättar konstnären Tony Lorenzi.

Nätstation

En nätstation är en större knutpunkt i elnätet. I stationen finns en transformator som omvandlar den elektriska spänningen från 10 000 volt till 400 volt innan den skickas vidare ut i kablar och ledningar till hushåll och företag i närområdet.

”Potentialen är enorm! Som ansluten till stadsnätet har du förmånen att välja från ett smörgåsbord av tjänster”

Larm via stadsnätet

Nu kommer nya möjligheter för alla som är anslutna till stadsnätet via Fibra. Snart lanseras ett flexibelt bostadslarm.

Text: Lena Bergman Foto: Lasse Fredriksson

Det nya bostadslarmet är framtaget i samarbete med Säkra Larm, ett företag med lång erfarenhet av att skräddarsy larmsystem för lägenheter, radhus och villor.

– Det finns flera fördelar med det här bostadslarmet, inte minst att det är så flexibelt och lätt att använda. Du väljer sensorer efter behov och kan skapa unika funktioner för just din larmlösning. Dessutom bestämmer du själv om du vill ansluta en väktartjänst till larmet eller inte, säger Fredrik Hedén, affärsutvecklare på Fibra.

– **SÄKERHETEN OCH KAPACITETEN** i stadsnätet är hög och bostadslarmet kommunicerar via certifierad fiber som är driftsäker och ställer tuffa krav på kundintegriteten. Larmtjänsten lämpar sig för alla typer av bostäder. Den är särskilt bra

för bostadsrättsföreningar och flerfamiljshus där stadsnätet redan finns framdraget. Larmet fungerar oavsett om hushållet har en internettjänst eller inte.

– Att i flerfamiljshus kombinera bostadslarmet med ett digitalt dörrlås är en riktigt bra lösning, som kan innebära både minskad nyckelhantering och att larmet kan låsa upp entrédörrar för blåljuspersonal, säger Fredrik.

SEDAN MÅNGA ÅR levereras internet, TV och telefoni i stadsnätet. Tack vare en digital tjänsteplattform kan Fibra via sina samarbetspartners nu även tillhandahålla smarta tjänster. Förutom det nya bostadslarmet finns i dagsläget även en anhörigtjänst, där sensorer i lägenheten skapar trygghet på distans för anhöriga till äldre, samt en smarta hem-tjänst för att övervaka och fjärrstyra en uppkopplad bostad.

I FRAMTIDEN ÄR ännu fler smarta stadsnätstjänster för trygghet, säkerhet och bekvämlighet att vänta, till exempel optimering av energiförbrukning.

– Potentialen är enorm! Som ansluten till stadsnätet har du förmånen att välja från ett smörgåsbord av tjänster, och det är ett smörgåsbord som definitivt kommer att växa, avslutar Fredrik.

Många möjligheter i Fibras stadsnät

Fibra, som är ett delägt dotterbolag till Mälarenergi, driver och utvecklar stadsnäten i Västerås, Hallstahammar, Eskilstuna och Strängnäs. Via olika tjänsteleverantörer erbjuder Fibra internet, TV, telefon och numera även smarta hem-lösningar i fibernätet. En av dessa är ett nytt, flexibelt bostadslarm. Vill du veta mer? Hör av dig på info@fibra.se eller 0771-375 375.

*Solel från ditt
lokala lantbruk*

Vad är ursprungsgarantier?

El är något som produceras och förbrukas i princip samtidigt. Därför kan ingen garantera att det exempelvis är just el från solkraft som kommer ut i ditt eluttag. Det man kan göra är att köpa ursprungsgarantier för förnybara energikällor. Då är du garanterad att så mycket el som du använder, så mycket el produceras från den energikälla du valt – exempelvis sol.

Närproducerad solel

Tänk att kunna köpa närproducerad solel från ditt lokala lantbruk. Nu är det möjligt. Sedan i juni har Mälarenergi Elhandels företagskunder kunnat köpa el med ursprungsgarantier från andra företag som producerar solel.

Text: Ulrika Säfström Sunnerfelt Foto: Johanna Enbäck

Först ut att använda det nya konceptet är Sparbanken Västra Mälardalen som köper ursprungsgarantier från Ståholms Lantbruk. Lantbruket har en jättelik solcellsanläggning som producerar 400 000 kWh (kilowattimmar) per år, vilket är långt mer än de själva gör av med.

MATHIAS HELLSTRÖM ÄGER Ståholms Lantbruk och för honom var det självklart att installera solpaneler.

– Vi lantbrukare har samlat solljus i alla tider genom att assimilera solljus till fotosyntesen genom alla grödor vi odlar. Att installera solpaneler ser jag som en förlängning av det.

Sveriges grisuppfödning är väldigt miljövänlig. Våra grisar får alternativa foder och all uppvärmning sker med träbränsle och halm. Nu använder vi hållbar solel till såväl belysning som elmotorer. Det kommer också att göra att vi blir ännu mer miljövänliga och det tycker jag känns riktigt bra, säger Mathias Hellström.

DEN ÖVERSKOTTSEL SOM Ståholm själva inte använder säljer de till Mälarenergi Elhandel. Överskottet genererar så kallade ursprungsgarantier som öronmärks.

– Hållbarhet och ett starkt lokalt engagemang har alltid varit viktigt för oss. Därför känns det extra roligt att vi kan köpa ursprungsgarantier från just Ståholms Lantbruk i Köping, säger Per Karlsson, vice vd på Sparbanken Västra Mälardalen.

MÄLARENERGI ELHANDEL KÖPER överskottsel från lokala producenter när de inte själva gör av med all solel de produ-

Per Karlsson, vice vd på Sparbanken Västra Mälardalen, Fredrik Steen, Mälarenergi och Mathias Hellström, Ståholms Lantbruk.

cerar. Överskottet genererar ursprungsgarantier som kan härledas till varje enskild solesproducent.

– Vi tycker det är väldigt roligt att vi nu kan erbjuda våra kunder ursprungsgaranterad, lokalproducerad solel, säger Fredrik Steen, avdelningschef på Mälarenergi Elhandel.

SOLPANELER BLIR ALLT populärare, inte bara hos lantbrukare utan även hos privatpersoner och företag.

– Vi ser ett ökat intresse för att leva hållbart och där passar solpanelerna in. Att installera solceller är också en ekono-

misk besparing på sikt. Man brukar räkna med att det tar mellan 8-15 år att betala av en solcellsanläggning, säger Fredrik Steen.

SOLPANELER ÄR NORMALT sett mycket hållbara med en livslängd på 25 år, vilket gör det attraktivt för många att installera solcellsanläggningar.

– För oss är det viktigt att satsa på energi från hållbara energikällor och vi erbjuder redan alla våra kunder möjlighet att välja el från sol, vind eller vatten. Att då även kunna erbjuda ursprungsgaranterad, lokalproducerad solel känns naturligtvis extra bra, avslutar Fredrik Steen.

Tack för att du är vår kund!

Erbjudanden till dig

Vi på Mälarenergi samarbetar med en rad olika företag och organisationer i vår region. Du som kund, är extra viktig för oss och därför har vi tagit fram lite extra schyssta erbjudanden till dig.

Romantisk weekend

BO PÅ WIRSBO HERRGÅRD

50 % rabatt på romantisk weekend med boende i dubbelrum inkl afternoon tea, 1 timme i spa/bastu-avdelningen, 3-rättersmiddag och frukost.

Erbjudandet gäller fredag-lördag 1/11, 29/11, 6/12 (29/11 och 6/12 är det ett dignande julbord istället för 3-rätters middag.) Begränsat antal platser.

RING OCH BOKA 0223-49 64 96 eller info@wirsoherrgard.se. Uppge Mälarenergi 1861 och få 50 % rabatt. (Ord.pris 1 850 kr/person.)

50%
Rabatt

25%
Rabatt

A Broadway Christmas

JULKONSERT MED VÄSTERÅS SINFONIETTA MFL

Se A Broadway Christmas – en sprakande julkonsert med Västerås Sinfonietta, internationella stjärnor från Broadway och West End och Västerås kammarkör.

25 % rabatt på biljetten 12 eller 13 december i Västerås konserthus.

LOGGA IN med Mobilt bankID på Mitt Mälarenergi på malarenergi.se för att via en länk kunna boka din biljett till rabatterat pris. Max 2 biljetter per hushåll. Begränsat antal platser. (Ord.pris 495 kr.)

TIPS! Läs porträttet om sinfoniettaviolinisten Camilla Langelaar på sidorna 10-13.

Luncha på Rocklunda

BJUD EN VÄN ELLER KOLLEGA PÅ LUNCH

Ja, jag vill äta gott!

Ät 2 och betala för 1 på lunchbuffén på **ROCKLUNDA RESTAURANG & BISTRO**. Öppet 11.00-14.00 vardagar och helger, längre öppettider matchdagar.

Ta med kupongen vid betalning för rabatt.

Erbjudandet gäller en lunch 28 oktober till 10 november 2019. Max en kupong per hushåll.

Ät 2
betala
för 1

Visste du att?

När du äter på Rocklunda restaurang & bistro stöttar du idrottsföreningarna på Rocklunda. Det finns även catering, event och konferenser. Läs mer på rocklunda.nu/restaurang-bistro.

Fixa tekniken med kurs i skidor/skridskor

GRUNDKURSER HOS AKTIVT UTELIV BJÖRNÖGÅRDEN I VÄSTERÅS

25%
Rabatt

Jag vill gå kurs!

25 % rabatt på grundkurs långfärdsskridskor, teknikkurs längdskidor eller vallakurs för längdskidor hos **AKTIVT UTELIV** Björnögården i Västerås. Anmäl dig på aktivtuteliv.nu

Ta med kupongen vid betalning för rabatt.

Erbjudandet gäller under vintersäsongen 2019/2020. Begränsat antal platser. (Ord.pris 649 kr.)

Se bandypremiären VSK-Sirus 1 november

VAR MED NÄR MESTA MÄSTARNA INLEDER SÄSONGEN

Ja, jag vill se bandypremiären!

Ta med en kompis på hemmamatchen mellan **VSK OCH SIRUS DEN 1 NOVEMBER**. ABB Arena Syd i Västerås. Arenan öppnar kl 18, avslag kl 19.

Ta med kupongen till kassan för rabatt.

Erbjudandet gäller matchen 1 november 2019. Gäller endast ståplatsbiljett och kan ej nyttjas tillsammans med andra rabatter. Ord.pris 140 kr.

Gå 2
betala
för 1

- Nu värmer ni era hus på ett av de mest hållbara sätten. I och med förnyelsen av Kraftvärmeverket lämnar Mälarenergi kol och olja bakom sig och allt som eldas är biobränsle, restavfall och återvunnet trä. Mer hållbart kan det inte bli just nu, säger Magnus Eriksson värmechef på Mälarenergi.

Text: Ann-Sofie Pfeiffer Foto: Lasse Fredriksson

Förnyelsen av Kraftvärmeverket har pågått sedan 2000 och innebär att vi tryggar leveranserna av fjärrvärme i Västerås, Skultuna, Surahammar och Hallstahammar för en lång tid framöver, samtidigt som vi ställer om till hållbara bränslen.

MÄLARENERGI ARBETAR UTIFRÅN ägardirektiv, beslutat av Västerås stad som också äger företaget. Ägardirektivet utgår bland annat från stadens klimatprogram. Sedan år 2000 har Mälarenergi förnyat och byggt ut kraftvärmeverket för att

Katarina Hogfeldt Forsberg

säkerställa leveranser och gå över till hållbara bränslen. – Vi som arbetar på Mälarenergi bor här i regionen. Vi vill att det ska vara hållbart att bo och leva här. Sedan starten på förnyelsen av Kraftvärmeverket har Mälarenergi sänkt utsläppen av fossil koldioxid med cirka 80 %, säger Mälaren-

Magnus Eriksson

ergis hållbarhetschef Katarina Hogfeldt Forsberg.

– Det är fantastiskt. Vi har kunnat stänga ner gamla pannor som gick på kol och olja. Nu är det förnybart och återvunnet som gäller, med mindre utsläpp som följd, säger Magnus.

MEN MÄLARENERGI KOMMER inte stanna och luta sig tillbaka. Målet är att år 2030 ska vi bara elda sådant som inte går att återvinna på annat sätt. Det är en utmaning inte bara för företaget utan för hela samhället. Idag hamnar t. ex. alldeles för mycket plastförpackningar i restavfallet,

80%

Genom att förnya kraftvärmeverket har vi sänkt de fossila koldioxidutsläppen med 80 %.

som därmed går till förbränning och förorsakar fossila utsläpp.

I DAGSLÄGET INGÅR förbrukad, ej utsorterad eller på annat sätt ej återvinningsbar plast i Mälarenergis bränslemix, helt

enkelt för att förbränning är det mest miljösäkra sättet att hantera den.

– Här behöver vi alla hjälpas åt för att få bort plasten ur restavfallet. Företag, producenter och kunder – alla måste vi hjälpas åt att minska plasten i samhället, men ytterst handlar det om att inte introducera nya onödiga plastprodukter på marknaden, avslutar Magnus.

Blogg

Läs mer om förnyelsen på blogg.malarenergi.se

Bränslets historia

Olja 1963

Idag finns bara en oljeeldad panna kvar på Kraftvärmeverket och den används endast som reserv. Då den byggdes var den hypermodern och ett miljösamt alternativ till alla de hemmapannor som den ersatte. Energivärde: 10–11 MWh/ton

Kol 1981

Kol infördes som ett resultat av oljekrisen i slutet av 70-talet. Det var billigt, vilket i energipolitiska sammanhang vägde tungt. Idag har vi fasat ut det fossila bränslet. Energivärde: 7–8 MWh/ton

Biobränsle 2000

Biobränsle består av t. ex. rester från skogsavverkning. Energivärde: 2–3,5 MWh/ton

Torv 2002

Torv klassas idag som fossilt av FN och inom ETS-systemet men som förnybart inom elcertifikatssystemet. Mälarenergi använder mindre mängder torv som inblandning i biobränsle för att förhindra korrosion i pannan. Energivärde: 3–5 MWh/ton

Avfall 2014

Bränslet upphandlas på en lokal, regional och internationell marknad där Mälarenergi får betalt för att ta emot och energiåtervinna det på ett effektivt och miljösäkert sätt. Energivärde: 3–4 MWh/ton

Återvunnet trä 2019

Återvunnet trä är trämaterial från t. ex. återbruken eller industrin. Det kan vara uttjänta möbler, pallvirke och uttjänt emballagevirke, eller rivnings- och formvirke. Energivärde: 3–5 MWh/ton

Kraftvärmeverket

Förnyelsen av Kraftvärmeverket i Västerås har pågått sedan 2000. Syftet har varit att kunna fasa ut äldre pannor och fossila bränslen som kol och olja. I dag producerar Mälarenergi el och fjärrvärme enbart med förnybara och återvunna bränslen.

Block 1 och 2

2 x 150 MW (panneffekt)
Tallbecksolja, kol
Byggår 1963, ombyggda
1981 och senare
Block 1 och 2 avstängda 2019

Block 3

650 MW (panneffekt)
Olja
Byggår: 1969
Används endast som reserv

Block 4

500 - 650 MW (panneffekt)
Kol, tallbecksolja
Byggår: 1973
Ombyggd 1983, 1998 och 2000
Block 4 avstängd 2017

Block 5

180 MW (panneffekt)
Biobränsle
Byggår: 2000

Block 6

155 MW (panneffekt)
Avfall, biobränsle
Byggår: 2014

Block 7

150 MW (panneffekt)
Återvunnet trä
Byggår: 2020

Akumulatortank

Byggår 2019
82,5 meter hög
26 miljoner liter vatten.
Den nya hetvattenackumulatorn jämnar ut produktionen av fjärrvärme över dygnet och hanterar effektoppar vid till exempel väldigt kalla dagar.

”Det är fantastiskt. Vi har kunnat stänga ner gamla pannor som gick på kol och olja. Nu är det förnybart och återvunnet som gäller, med mindre utsläpp som följd.”

Magnus Eriksson, värmechef på Mälarenergi

Kraftvärme

– el och värme i samma process

Kraftvärmeverk är väldigt effektiva eftersom de har hög verkningsgrad. Verkningsgraden är skillnaden mellan energin i bränslet och den mängden energi man får ut i form av el och fjärrvärme. Ett kraftvärmeverk har en verkningsgrad på ca 95 %. Av den energi som tillförs blir normalt 30–50 procent el och resten värme. Dessutom är kraftvärmens en stor tillgång för energisystemet eftersom elen kan produceras lokalt och när den behövs som mest, helt oberoende av väder och årstid.

Block – panna, turbin och generator

Ett block består av en panna som producerar värme och en turbin och generator som gör el.

Ladda bilen – betala med EasyPark

MÄLARENERGI OCH EASYPARK erbjuder 65 nya parkeringsplatser att ladda på i Laddregion Mälardalen, det vill säga i Västerås, Hallstahammar, Köping, Arboga och Kungsör. Laddplatserna finns utmärkt i Google maps så att du kan planera din körning.

För att ladda din bil behöver du ladda ner appen EasyPark. Laddningen startar när du sätter sladden i bilen. Sedan betalar du enkelt via EasyPark-appen. Timpriset för varje parkering hittar du i EasyPark-appen under Se detaljer.

För att kunna ladda din elbil vid en offentlig laddstation/parkeringsplats måste du ha med din egen laddsladd.

Vill du ha en laddbox hemma? Mälarenergi har lång erfarenhet av att installera laddstationer och laddboxar till privatpersoner och bostadsrättsföreningar. Med en egen laddbox hemma kan du ladda bilen både snabbt och säkert. Mer information finns på Mälarenergis hemsida.

Ladda-hemma-stöd

I regeringens vårandringsbudget 2019 finns pengar avsatta för **LADDA-HEMMA-STÖDET**. Det är ett bidrag på 50 % till privatpersoner som installerat en laddningspunkt för elfordon hemma. Ansökan om bidraget måste ha kommit in senast sex månader efter att installationen av laddningsanordningen slutförts.

Läs mer på naturvardsverket.se

Ladd med sladd

Att köpa elbil innebär att du behöver installera eller ha tillgång till en laddbox, planera din körning för att ladda under resans gång och se till att du alltid har med dig laddsladd. I gengäld får du behagligare körning, ekonomiska vinster och framförallt ett mycket bättre miljöval.

Text: Ulrika Säfström Sunnerfelt Foto: Lasse Fredriksson

Precis som vid vilket bilinköp som helst behöver du tänka på vilket behov du har av bilen. Ju längre sträckor du vill köra – desto längre tid behöver bilen laddas efter körning. För att ladda bilen behöver du en hemmaladdare med en effekt på 3,7 kW, med en sådan kan du komma två mil på en timmes laddning. Snittpriset per mil landar oftast på omkring 2 kronor.

DANIEL JÄRLESTIG BOR i Hallstahammar och har haft sin laddhybrid sedan i somras.

– Jag måste säga att det är en helt underbar bil, som helt har förändrat mitt körsätt. Jag kör både lugnare och behagligare idag. Jag räknar med att spara mellan 1 500-2 000 kronor i månaden i bränslekostnad. Men jag valde den framför allt utifrån ett miljöperspektiv. Jag jobbar inom elkraft och el och för mig är eldrivna fordon framtiden. Att jag valde en laddhybrid beror på att den är mer praktisk till våra långa resor till fjällen, säger Daniel Järlestig.

ATT INSTALLERA EN laddbox hemma kostar omkring 20 000 kr. Då ingår laddbox, kablage, montering och eventuellt en mindre anpassning av elcentralen.

När du väljer laddbox, tänk på att välja en som uppfyller Elsäkerhetsverkets krav. De kraven hittar du på elsakerhetsverket.se.

För att installera en laddbox kan du till exempel vända dig till Mälarenergi.

PLANERA I FÖRVÄG var du ska ladda din bil. Många större köpcentra, tankstationer och offentliga platser har idag laddstationer. Alla laddplatser inom region Mälardalen finns utmärkt i Google Maps.

Standarden på kontakter för elbilar i Sverige är en Europastandard som kallas för typ 2, vilket gör att du även kan ladda din bil i Europa.

Ladda säkert hemma

Ladda aldrig bilen via ett motorvärmarruttag eller eluttag. De är inte anpassade för den höga strömstyrkan som krävs under en längre period när du laddar din elbil. Uttaget kan smälta av överhettning och i värsta fall kan det börja brinna.

En laddbox kommunicerar med bilen och elen stängs automatiskt av när bilen är fulladdad. Laddboxen ska monteras av en behörig elinstallatör och själva laddboxen ska uppfylla Elsäkerhetsverkets krav.

Läs mer på elsakerhetsverket.se

Höstkruss!

GRÄDDAD MAN	GÖRS TILL JULBORDET?	BEDRIVS PÅ YARD-CENTRAL	10	RADDNINGSBÅT	OVETT	BRAKA	RIS-SORT
EN TIA	FIN TITEL SÄTTS PÅ VÄGG				7		SPORT KORTARE MARIA
ÄR DE OSÄKRA							
BROTT OCH BRÖD				KNORRAS	STÖRST I AFRIKA		
RÄTTEGÅNGSKÖSTNAD		NISSAN		LAG	13	KAN MAN PAKET	18 IOWA HAR TVÅ RA
TYPISK	1						ÖSES

FY HUNDAN	GER ELLER	ÖVERSLAG ELLER FRÄCKT	TECKEN KROPPS-MÄTT	MATTE-UPPGIFT	UTKON-KURRERAD	VIMSIG I PLYMEN	TÖR ÄMNES-ÄMNE	BEN
		9					HYSS DELAR AARE AV	
MANDRAGORA					KYRKANS HÖGSTA HÖNS FÄGEL			
SVÄRM VIND	16		DROG SPANA			BEN SKAM	GÖR FRONT STARKARE KOD	PRI-MATER TOBAK
			CENTRAL DEL	TOGS PÅ KALAS I KÄTTHULT BLÅST				GIFT KORT STOP
HATTSTAT								
TAR I ANSPRÅK					DEN LILLA ORTEN	KARAK-TÄR	FLYGER MED EL RÖJA	SKALD
	19				KLÖV-DJUR	BRIAN I ROXY MUSIC	20 BLIR OFTA KÖKS-MILJÖER	5
TAR SNABELA		DIREKT	3 SOUTH DAKOTA	ÖST-MASSA LUGN			KORT CIVIL-STÄND	GJORDE GLADA ÄNKAN
ITALIENSK RÄTT								SAK
DÖDS-SYND				BEKYM-RADE			© BENSON X	AMERI-KANSK STJÄRNA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----

ÄTLIGA SKOTT	SOCKER-MÄTT	MÖNARK BETAL-VÄG	DÄ SES FILM	TOPP-FORM
		4		
	OLIK	RÖK VAR KALS		
		LINCOLN HEMMA		GÖR MEST MERA
		DRA		
		ÄR VI SÖT SPEL		
		KAGGE JAG		
2	DE STYR RYSKA POSTEN			
		14	FINT ÄK SLUTER	EN P. H. DEN HÄLLER TVÄTT
FÖRMANINGAR SOM KAFFEBRÖD				
	EN MAN I LEK	BLOCK FÖR FRI-HANDEL	SIMMAR LÄNGT	VARY-TAL SMÄLTE SMÖR
KANAL-STAD			LÖFTES-RIK TID SNARAS	TENN HAR SLÄKT
VÄGG-SPEL			KYLA ÄLGADE	FEJA RYSKT VETO
	LÄGGS ÖVERST SALE			17
		MITT I RUNRAD	O-RÖRLIG	HÖJD SLUTORD
				GIBRAL-TAR
15		ANKEL		BÄR BÄR

Varsågod, här kommer ett kryss att lösa i höstmörket. Din lösning vill vi ha senast den 15:e november.

Åtta personer vinner ett Pocketogram och kan välja mellan böcker, ljudböcker eller tidskriftsprenumerationer. (Värde 99 kr)

Lycka till!

Grattis!

Vinnare i Nonstop nr 1/2019
 Håkan Algefors, Arboga
 Ann-Marie Berglund, Västerås
 Birgitta Burström, Västerås
 Stig Hallström, Surahammar
 Ingrid Norgren, Västerås
 Veijo Piirinen, Västerås
 Birgitta Scheer, Västerås
 Gunilla Wingårdh, Arboga

Blogg
 Lösningen på krysset hittar du på blogg.malarenergi.se
 Lösningen till detta nummer kommer ut en vecka efter tävlingsstoppet.

Mejla eller skicka in lösningsraden senast 15 november. Till tavling@malarenergi.se eller Mälarenergi, Box 14, 721 03 Västerås. Märk med "Tävling Mälarkryss".

Vinnarna kommer att publiceras med namn och bostadsort i nästa nummer av Nonstop.

Personuppgifter samlas in enbart för tävlingens syfte och raderas efter tävlingsperiodens slut.

Namn Gatadress Postadress

Klockdjur

Klockdjuren är mikroorganismer som finns i bioslammet på reningsverket. De städar bort små partiklar och äter våra bakterier från kiss och bajs.

KLOCKDJUREN ÄR VIKTIGA för reningsprocessen, de är känsliga och dör om de får i sig för mycket kemikalier, då fungerar inte reningsprocessen som den ska.

Därför är det viktigt att tänka på vad du spolrar i avloppet så att avloppsvattnet blir så rent som möjligt innan vi släpper ut det i Mälaren igen.

Den här bilden är fotograferad genom ett mikroskop. I verkligheten är klockdjuren bara 0,01 till 0,1 mm stora. De finns i alla vattentyper och förökar sig genom delning.

”Fett kan vara rinnande så länge det är varmt, men stelnar så fort det kallnar.”

Den här fettklumpen hittades i år och är ca 1 meter i diameter. Den består av fett, hår, tops och annat nerspolat skräp.

Västerås fettmonster

I slutet av augusti hittades en stor fettklump i ett avloppsrör i Västerås. Något större inflödet till en av pumpstationerna och vid en närmare undersökning uppdagades orsaken. Fettklumpen mätte cirka en meter i diameter.

Text: Jennifer Hanning Ericsson Foto: Ida Pettersson

Många har säkert hört talas om det stora fettmonsteret i London för två år sedan, den illaluktande klumpen mätte upp till hela 250 meter! Riktigt så stor var inte den som hittades i Västerås tidigare i år, och det var väl tur det.

I AVLOPPEN BILDAS fettklumpar av sådant som inte hör hemma där, men som ändå har spolats ned. Framför allt handlar det

om fett eller olja från matlagning eller annat skräp.

Fettet har, på sin väg till avloppsreningsverket, stelnat och till slut samlats på ett och samma ställe och bildat klumpar. Fett kan vara rinnande så länge det är varmt, men stelnar så fort det kommer ner i avloppsrören i den kalla marken.

FÖR ATT UNDVIKA fettklumpar i våra avloppsrör, både hemma hos dig och under gatorna i vårt samhälle, ska du inte spola ned fett, matrester och skräp.

Det enda som ska spolras ner i våra toaletter är kiss, bajs och toalettpapper. Allt annat hör hemma i en papperskorg!

FETT OCH OLJA ska inte hällas ner i diskhon, samla det istället i en PET-flaska och lämna in till Återbruket eller torka av fettet från stekpannan med ett hushållspapper och släng i kompostpåsen.

Rykande het energi i höst

Dagarna blir allt kyligare, kvällarna allt mörkare och din energi kanske dalar en smula? Fyll på med ny energi genom att laga en het och härligt kryddig pumpasoppa.

Recept: Lisa Dyrberg Foto: Johan Wretling

Kryddig pumpasoppa

4 portioner

INGREDIENSER

2 msk olivolja
1 tsk rökt paprikakrydda
2 tsk spiskummin
1 butternutpumpa, ca 900 gram (Eller det frukt-kött du gröpt ur din Halloweenpumpa!)
1 gul lök
2 vitlöksklyftor
1 röd chili
7 dl vatten
2 kycklingbuljongtärningar (alt. grönsaksbuljong)
2 dl grädde
1 bit färsk ingefära (ca 3-4 cm)
2 lime
Salt & peppar
1 krukla färsk koriander

GÖR SÅ HÄR

1. Hetta upp en stor kastrull med olivolja och fräs på paprikapulver och spiskummin i några minuter. (Detta gör att det kommer fram mer smak.)
2. Under tiden kan du skala pumpan och gröpa ur kärnhuset. (Var försiktig när du skär pumpan, eftersom den är ganska hård.) Skala även lök och vitlök och skär sedan allt i grova bitar. (Du behöver inte skära så noga, eftersom det ändå ska mixas lite senare.)
3. Lägg ner lök och vitlök i kastrullen och fräs på låg värme i några minuter. (Det ska inte få färg.)
4. Ta bort kärnorna ur chilin och hacka den. Tillsätt halva chilin och pumpabitarna. Rör om och låt steka på medelvärme i några minuter till.
5. Häll på vattnet och smula ner buljongtärningarna. Koka i ca 20 minuter tills pumpan är mjuk.
6. Tillsätt grädde. Mixa soppan slät med stavmixer och smaka av med riven ingefära, lime, salt och peppar.
7. Toppa varje sopptallrik med en hel hög koriander, en limeklyfta och resterande chilibitar. Ät och njut!

Gästkrönika

Cecilia Kjellander läser Energiingenjörsprogrammet på Mälardalens högskola.

Teknik kan lösa klimatförändringarna

Efter första året som ingenjörstudent inom energiområdet slits jag mellan uppgivenhet och framtidstro. Jag är mätt på larmrapporter och miljöhot. Samtidigt är jag väldigt förväntansfull inför sommarjobbet på Mälarenergi och möjligheten att få se hur ett miljöarbete fungerar i praktiken. Det börjar med ett besök från Vietnam och en berättelse om växande sopberg.

DET ÄR TORSDAG, min fjärde dag på sommarjobbet som kommunikatör på Mälarenergi. Idag får vi besök av en delegation från Vietnam och USA. Jag har fått höra att besökarna jobbar med

”En del av mig känner sådan hopplöshet inför klimatförändringarna”

ett projekt som handlar om att förbättra avfallshanteringen i Vietnams största stad, Ho Chi Minh. Det måste vara en enorm utmaning tänker jag. Jag har tidigare hört att Mälarenergis kraftvärmeanläggning är unik i sitt slag men ändå kan jag inte låta bli att fascineras över intresset för den. Tänk att de reser jorden runt för att se den, för att titta på skräp.

EN DEL AV mig känner sådan hopplöshet och uppgivenhet inför klimatförändringarna. Ibland vill jag bara blunda och låtsas som ingenting. Vi kommer ändå aldrig att fixa det här, hör jag mig själv tänka. Mina tankar avbryts av att David Duong kliver in genom dörren till besökscentret. Han är vd för företaget California Waste Solutions som fått uppdraget att bygga upp ett fungerande avfallssystem i Ho Chi Minh, en stad med över sju miljoner invånare. Med sig har han sin familj och två medarbetare.

PROJEKTET UTANFÖR HO CHI MINH är efter 15 års arbete bara i sin linda. De berättar att fokus just nu är att se till att allt avfall

hamnar på ett och samma ställe och tas om hand på ett så bra sätt som möjligt för att undvika att okontrollerade soptippar växer fram. Men det löser bara problemen tillfälligt och kommer inte att fungera i längden. Därför är de på besök i Sverige, i Västerås och just på Mälarenergi. Kanske är det sådana problem som jag som ingenjörstudent ska lösa i framtiden.

VI BEGER OSS ut i sommarregnet för att se Kraftvärmeverket. Vår guide, Kenta, berättar om alla steg som avfallet går igenom innan det blir till färdigt bränsle och är redo att matas in i pannan. Hur det sorterar och om metaller som tas om hand, om hur avfallet klipps till mindre bitar och blandas om. Allt för att ta hand om och återvinna så mycket som möjligt och för att få ut mesta möjliga energi under förbränningen. Vilken apparat, tänker jag. Besökarna verkar minst lika imponerade.

EFTER BESÖKET KÄNNER jag hur den där hopplösheten släppt något. Om vi här i Sverige har en lång väg kvar att gå är det ändå ingenting mot utmaningarna i Vietnam. Men David och hans team tror på det de gör. De är fast beslutna att ändra på situationen trots att de beskriver det som den största utmaning de ställts inför. Kanske för att de inte har något val.

DÅ PÅMINNS JAG om varför jag vid 30 års ålder, med fast jobb och en kandidatexamen i bagaget bestämde mig för att sätta mig i skolbänken igen och utbilda mig till ingenjör. Jag tror att teknik, likt den som finns på Mälarenergi, är en nyckel för att på riktigt kunna göra något åt klimatförändringarna. Den resan vill jag vara en del av. Den där känslan av hopplöshet och uppgivenhet finns där, men beslutsamheten att göra någonting är starkare.

Sök sommarjobb!

Om du också är ingenjörstudent och vill sommarjobba på Mälarenergi kan du ansöka under februari via Sommarjobb på malarenergi.se.

Hur länge räcker 1 kWh?

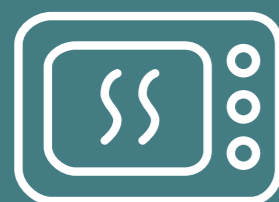
Vad betyder kWh?

k = kilo (1 000)

W = Watt (måttenheten för effekt)

h = timme

1 kWh = 1 000 Watt per timme

Ugn
75 minuter

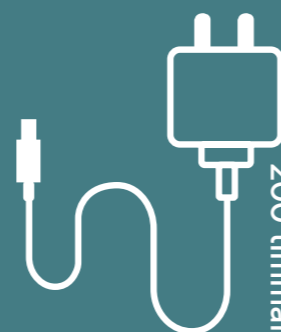
Kaffebryggare
50 koppar
kaffe

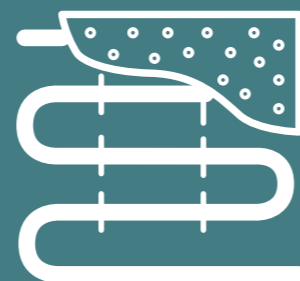
Adventsljusstake LED
1 428 timmar

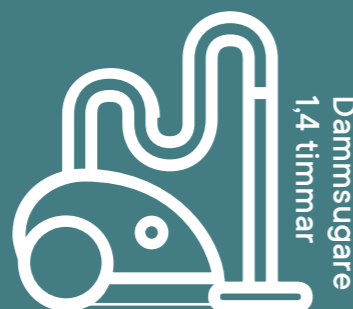
LED-lampa 1 W 1000 timmar

Ladda smartphone
200 timmar

Golvvärme 1 m²
8 timmar

Dammsugare
1,4 timmar

Tvättmaskin
1 - 2 tvättar (40°)

Vinterprissäkra inför vintern

Har du rörligt elavtal och känner dig osäker på din elkostnad i vinter?

Då kan vi rekommendera vinterprissäkring! Det är en trygg lösning där du får ett fast elpris från 1 december till och med 31 mars, sedan övergår elavtalet till rörligt pris igen. På så vis får du lite bättre koll på vad du kommer betala för din elanvändning under vintern – en period när elpriserna kan stiga något.

TECKNA VINTERPRISSÄKRING REDAN idag via malarenergi.se eller ring oss på 021-39 50 50.

4 snabba till en mälarenergiare

Björn Lundkvist
avdelningschef på
Mälarenergi Elhandel
Finans & Balans

Vad gör du på Mälarenergi?

Jag är chef på avdelningen som ansvarar för krafthandel. Vi köper dagligen in el från den nordiska elbörsen så kostnadseffektivt som möjligt, och hanterar de risker som uppkommer i samband med affären. Vi erbjuder även större företagskunder rådgivning och portföljförvaltning.

Vad är roligast med ditt jobb?

Jag har alltid varit intresserad av handel och elhandel är extra spännande eftersom vi måste analysera allt från världspolitik, till vindkrafts- och väderprognoser. Jag har faktiskt ett hobbyintresse för väder och var nära att söka meteorologutbildningen – så det är en perfekt kombination med mitt jobb.

Vilka utmaningar finns det?

Det är mycket som händer på elmarknaden, så det är många parametrar vi måste analysera. Hela kraftbalansen förändras när kärnkraften minskar, vind- och solkraft ökar och överföringskablar till Europa byggs ut och utöver det har vi klimatproblematiken.

Vad är det bästa med vintern?

Då får jag utöva längdskidåkning, som är mitt största fritidsintresse. Jag började åka för 5-6 år sedan och nu har jag åkt Vasaloppet tre år på raken. Målet med skidåkning är att må bra, men jag vill också kunna åka fortare mellan Sälen och Mora.

Vill du bli Björns kollega?

Kolla in aktuella jobb på malarenergi.se/jobb

Heja fram Köping Stars

SE KÖPING STARS MÖTA MÄSTARNA SÖDERTÄLJE KINGS

Tävla om biljetter till matchen mellan Köping Stars och Södertälje Kings den 11 november kl 19:00 i Karlbergshallen, Köping.

TÄVLINGSFRÅGA

Vad är avståndet i cm mellan golvet och basketkorgens ring i Svenska Basketligan?

De 15 första som kommer närmast vinner 2 biljetter var. Ord.pris 160 kr. Vinnarna meddelas via mejl.

SKICKA DITT SVAR och dina kontaktuppgifter (namn, postadress, telefonnummer och e-postadress) till: tavling@malarenergi.se. Ange Tävlings Köping basket i ämnesraden.

Vi vill ha ditt svar senast 31 oktober.

STATISK ELEKTRICITET!

EXPERIMENT

Du behöver:

- En ballong

Gör så här:

- Blås upp ballongen

- Gnugga ballongen mot håret tills håret reser sig mot ballongen

- Sätt på en vattenkran

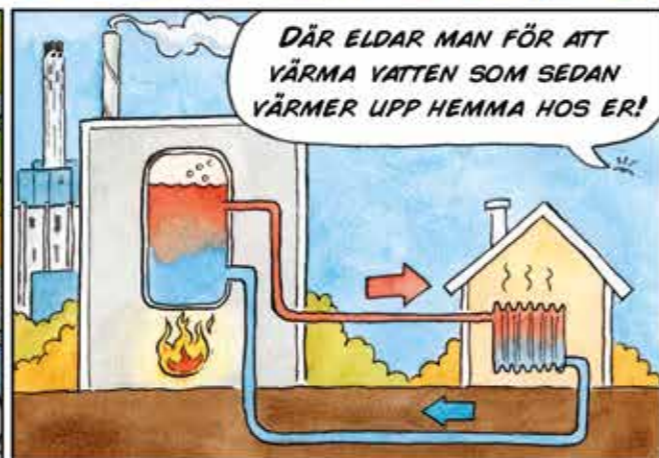
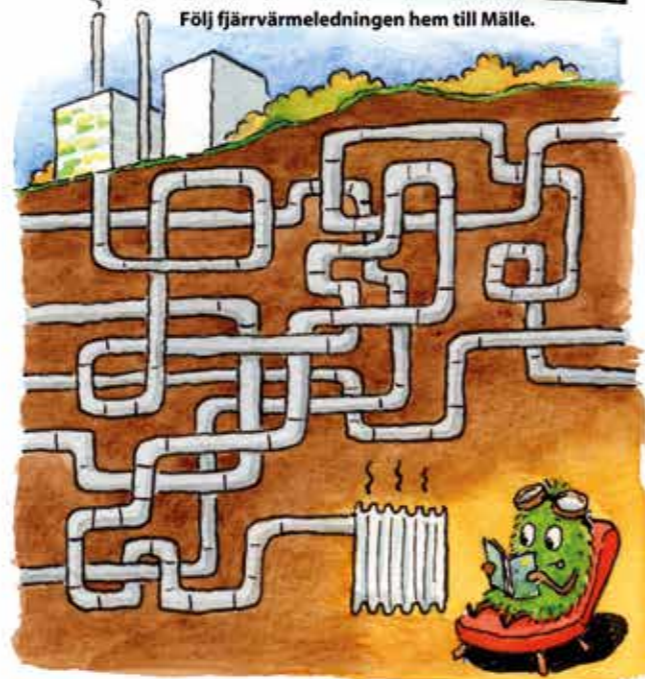
- Håll ballongen nära vattenstrålen. Simalabim! Vattenstrålen böjer sig mot ballongen!

ÄR DU EN HEMMAHJÄLTE?

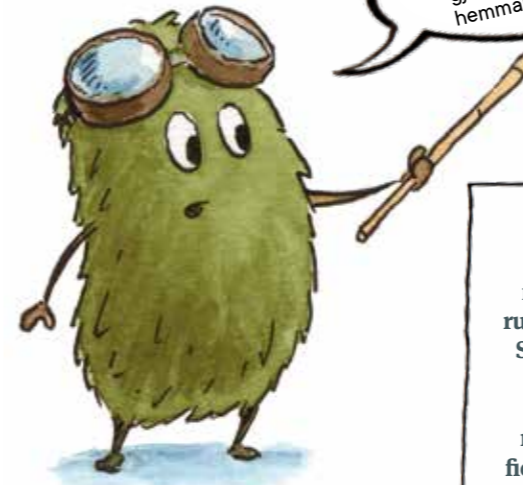
Har du eller kanske din klass gjort något bra för miljön?

Skriv till oss och berätta! I varje nummer av Nonstop utser Mälle nya hemmahjältar, där de som gjort något extra bra för miljön belönas med en medalj. Hör av dig till oss och berätta vad du har gjort, så kanske du blir en av dem!

Mejla senast den 15 november till:
tavling@malarenergi.se
Märk mejlet:
"Tävling Hemmahjälte"
(ange också namn, adress och ålder)

Här kommer några av de fina bidrag som kom in till tävlingen "Är du en hemmahjälte?" i förra numret av Nonstop.

Hej! Jag är jätteglad och stolt över er som har skrivit in och berättat om allt bra ni har gjort för vår miljö. Ni är verkligen värda era hemmahjältemedaljer!

"Hej, läste Nonstop #1 Mällesektionen tillsammans med min dotter Stella. Kom fram till rubriken "Är du en hemmahjälte?" Stella räckte genast upp handen när vi läste "Har du eller din kompis gjort något bra för miljön?" och berättade när hon fick byggfirman som hade skräpat ner att komma tillbaka och plocka upp skräpet som låg utanför hennes förskola på Lillhamra."

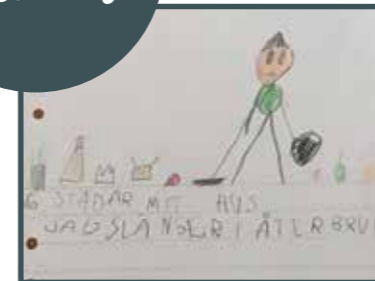
Stella Norén, 5 år, Västerås

"Jag har plockat en påse med plast och en påse med kartong och lite annat skräp. När jag ser skräp i naturen plockar jag upp det. Brukar också vara ute och leta efter pantburkar. Ser jag någon som kastar skräp brukar jag tala om för den att det inte är bra för naturen."

Vendela Fyhr, 9 år, Västerås

"Jag har städad två hela påsar skräp efter andra personer så att inte djuren skulle äta upp skräpet."

Samuel Pilch, 9 år, Kungsör

Två av de fina teckningarna som Rönnens förskoleklass (2018) skickade in och medaljutdelning i klassen. Rönnbyskolan, Västerås.

Fortsätt sopsortera.

Vi gör el och värme
av ditt restavfall.

#bättrebruk

Läs mer om vårt hållbarhetsarbete på malarenergi.se/battrebruk

MälarEnergi